

KLAGANDE

Lund & Valentin Arkitektur & Design AB, 556163-9740
Bo Karlberg
Box 3194
400 10 Göteborg

MOTPART

Piteå kommun
941 85 Piteå

KONKURRENSVERKET	
2012-09-21	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

Ombud: Advokaterna John Hane, Hampus Ek, Per-Ola Bergqvist
Foyen Advokatfirma i Sverige KB
Box 7229
103 89 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Luleås dom den 28 maj 2012
i mål nr 2217-11, se bilaga A

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

- Klagande/ombud
 Motpart/ombud
 SKV
 Fk NFC
 Lst/Trp.st
 Fr
 Konkurrensverket
- För delgivning
 För kännedom
 För handläggning

YRKANDEN M.M.

Lund & Valentin Arkitektur & Design AB överklagar förvaltningsrättens dom och yrkar att de ska tilldelas arvodet om 100 000 kr som tillkommer vinnande bidrag.

Piteå kommun bestrider bifall till överklagandet.

PARTERNAS TALAN

Lund & Valentin Arkitektur & Design AB

Förslaget från White Arkitekter bör uteslutas från tävlingen eftersom bolaget i sitt anbud frångått gränserna för tävlingsområdet. Förslagen i tävlingen är därmed inte jämförbara och konkurrens på lika villkor har inte rätt. Bolaget åberopar även den reservation som stadsarkitekten Åke Franzén lämnat.

Om kammarrätten avslår överklagandet skulle det innebära att en redovisad gräns för ett tävlingsområde saknar formell betydelse och att en kommun godtyckligt kan acceptera avvikelser. Detta strider mot den praxis som har gällt för arkitekttävlingar.

Kommunen har inte lämnat utrymme för något svängrum eftersom en karta över tävlingsområdet lämnats ut i samband med tävlingen.

De tävlande arkitektkontoren har inte haft tillgång till samma information. Det vinnande kontoret deltog inte vid informations- och startmötet i januari 2011. Detta bolag valde också att använda två kvarter trots att tävlingsgränserna endast visade ett kvarter. Detta kan bero på tidigare förberedande uppdrag för kommunen eller goda kontaktytor inom förvaltningen. Kreativitet är naturligtvis önskvärt i en arkitekttävling. Vad

som är kreativt är inte entydigt. Kommunen anser att det är kreativt att bryta gränserna för ett tävlingsområde men detta är inte en ursäkt för ett regelvidrigt beslut. Om kommunen önskar sig en sådan fri tolkning så kan kartan över tävlingsområdet slopas.

Piteå kommun

De tävlande har inte getts fundamentalt olika villkor. Alla tävlande har haft tillgång till samma information och således kunnat komma in med förslag på lika villkor.

Kommunen delar inte klagandens uppfattning att en redovisad gräns för ett tävlingsområde skulle sakna formell betydelse och att kommuner godtyckligt skulle kunna acceptera vilka avvikelser de vill.

Om det finns svängrum i de krav som ställts, som i den nu aktuella projekttävlingen, får deltagarna naturligtvis röra sig inom dessa.

Förvaltningsrätten har i sin dom kommit till slutsatsen att det är otydligt/tvetydigt vad som utgör obligatoriska krav i aktuellt fall och att vinnande anbudsgivare har haft fog för att uppfatta dem på ett sådant sätt att det fanns möjlighet att i viss mån gå utöver kvartersgränserna, laborera med antalet p-platser m.m. samt utelämna vissa delar av begärd redovisning utan risk för diskvalificering. Kommunens inställning är att genom att utforma kraven på det sätt som skett har man uppmuntrat tävlingsdeltagarna till att visa så stor kreativitet som möjligt, vilket är önskvärt i arkitektävlingar av detta slag. Att ha detaljerade och hårt styrda krav motverkar alltid den önskvärda kreativiteten.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Aktuella lagrum m.m.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt eller icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska även principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Med projekttävling avses en tävling som är öppen för alla och som anordnas av en upphandlande myndighet i syfte att förvärva en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag (se 2 kap. 14 § LOU).

Av 14 kap. 1 § första stycket LOU följer att bestämmelserna om projekttävlingar i 14 kap. ska tillämpas på projekttävlingar som 1. ingår i ett förfarande för tilldelning av tjänstekontrakt, eller 2. innefattar priser eller ersättningar till deltagarna.

I 14 kap. 4 § LOU stadgas att en projekttävling får begränsas till ett visst antal tävlingsdeltagare.

Enligt 14 kap. 7 § LOU ska ledamöterna i juryn vara oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Enligt 14 kap. 8 § LOU ska juryn vara självständig i sina yttranden och beslut. Ett tävlingsbidrag får presenteras för juryn endast på ett sådant sätt att det inte framgår vem som lämnat ett enskilt bidrag. Anonymiteten ska gälla fram till dess att juryn har lämnat sitt yttrande eller meddelat sitt beslut.

Bestämmelserna i LOU om projekttävlingar återfinns i artiklarna 66-74 i direktivet 2004/18/EG.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Piteå kommun har begränsat antalet deltagare till sex arkitektkontor som inbjudits att lämna förslag till utformning av ett parkeringshus i centrala Piteå. De tävlande som inom utsatt tid inlämnat förslag i enlighet med programmet har tilldelats en ersättning benämnd arvode och det vinnande förslaget ett extra arvode.

Vid en överprövning av en projekttävling enligt LOU kan kammarrätten inte överpröva den bedömning som tävlingsjuryn gjort men däremot granska om den upphandlande myndigheten vid utformningen av tävlingshandlingarna följt bestämmelserna i LOU, bl.a. principen om likabehandling, så att en rimligt informerad och normalt omsorgsfull tävlingsdeltagare kunnat förstå vad som efterfrågas i tävlingen och omfattas av juryns bedömningar (jfr EUD Siac, C-19/00 punkt 42).

Lund & Valentin Arkitektur & Design AB har till stöd för sitt överklagande huvudsakligen anfört att det bidrag som White Arkitekter lämnat i projekttävlingen överskridit gränserna för tävlingsområdet. Det har även gjorts gällande att alla tävlande inte haft tillgång till samma information.

Inledningsvis finner kammarrätten, liksom förvaltningsrättens sakkunnige, att tävlingshandlingarna som helhet bör läggas till grund för hur tävlingsuppgiften bör uppfattas.

Tävlingshandlingarna består av ett antal handlingar som samlats i en pärm, benämnd Parkeringshus kv Löjan. Bland handlingarna återfinns bl.a. program arkitekttävling (tävlingsprogram) och lokalprogram för parkeringshus. Från tävlingsprogrammet har vidare en hänvisning gjorts till Regler för svenska tävlingar inom arkitekternas, ingenjörernas och konstnärernas verksamhetsfält från 1998.

Under punkten 4 i tävlingsprogrammet (Tävlingsområdet med omgivningar) anges att tävlingsområdets begränsningar framgår av bilagerade kartor, en adresskarta och en grundkarta. Av den s.k. adresskartan framgår inga direkta avgränsningar av området, men båda de planerade kvarteren Löjan 1 och 2 finns utmärkta på kartan. Kartan kan inte läsas på så sätt att området för tävlingen skulle vara begränsat till antingen det ena eller det andra kvarteret. I grundkartan finns dock ett tävlingsområde markerat. Någon tydlig gräns mellan de tänkta kvarteren finns inte utan tävlingsområdet förefaller i viss mån vara flytande mellan dem. Klart är dock att tävlingsområdet inte är begränsat till endast kvarteret Löjan 2 utan även delvis sträcker sig över områden som är kringliggande på Prästgårds- och Sundsgatan och avser kvarteret Löjan 1.

Under punkt 5.2 i tävlingsprogrammet (Bedömning) anges att tävlingsförslagen med rangordning kommer att bedömas för sin helhetslösning av

- arkitektoniska, tekniska och stadsbildsmässiga kvaliteter
- lösningar av funktion, inklusive orienterbarhet, tillgänglighet, trygghet och säkerhet
- miljösmapta lösningar och kostnad dvs uppskattad entreprenadkostnad exklusive rivningskostnad av befintligt parkeringsdäck

Enligt nämnda Regler för svenska tävlingar ska endast förslag utslutas som inte är inlämnat inom fastställd tid, inte uppfyller programmets krav på anonymitet eller saknar betydande del av begärd redovisning (10 §).

Av tävlingshandlingarna framgår tydligt vad tävlingen avser nämligen att ett parkeringshus för 250 p-platser ska redovisas och kostnadsberäknas.

Kammarrätten bedömer liksom förvaltningsrätten och på de skäl som anförts av förvaltningsrätten att olika tolkningar är möjliga att göra av

tävlingshandlingarna och av i vilken utsträckning som tävlingsområdet kan överskridas eller inte. Under punkten 4.1 i tävlingsprogrammet (Löjan 1 och 2) anges t.ex. beträffande kvarteret Löjan 2 att det planeras för uppförandet av ett parkeringshus samt att det bör finnas en öppenhet mot lämnade förslag i tävlingsskedet om dessa förkovrar projektets utförande. Formuleringarna under punkten talar enligt kammarrättens mening för att de krav som ställs i tävlingen luckras upp.

Det finns även andra exempel. Under punkten 1 i tävlingsprogrammet (Inbjudan/syfte) anges att syftet med arkitekttävlingen "primärt" är framtagande av förslag till ett parkeringshus i "kvarteret Löjan" samt att sökandet efter vinnande koncept/alternativ gärna får ske efter "målformuleringar utöver vad som här presenterats". Kvarteret Löjan bildar en "gestaltningmässig enhet som kan belysas". Under punkten 5 (Tävlingsuppgiften) betonas bl.a. att det inte ingår i tävlingsuppgiften att lösa alla detaljer utan att det är idéerna och huvudlösningen som ska prövas. Under punkten 5.1 (Ekonomiska förutsättningar) framgår att parkeringshus för 250 p-platser ska redovisas och kostnadsberäknas. Välgrundade ställningstaganden ska presenteras av förslagsställaren även i det fall "alternativ omfattning" presenteras.

Slutligen kan noteras att i lokalprogrammet för parkeringshuset under punkten 1.1 (Storlek och innehåll) anges att undre plan inte behöver följa byggnadsstorlek ovan jord. Detta kan i sammanhanget ge intryck av att det väsentliga är parkeringshusets utbredning ovan jord och att det finns ett visst utrymme för avvikelser vad gäller hur det breder ut sig under jord.

Projekttävlingar utgör en speciell form av upphandlingar där andra utvärderingskriterier än vad som är det normala, ges en framträdande plats t.ex. estetiska kriterier men även andra kriterier såsom arkitektoniska kvaliteter, innovationsgrad och anpassningskrav. Det blir fråga om en sammanvägning av faktorer som jurybedömningen ska

utmynna i där vissa subjektiva inslag blir ofrånkomliga (jfr Sue Arrowsmith, The Law of Public and Utilities Procurement s. 1095 och 835). Att förutsebarheten för tävlingsdeltagarna i viss utsträckning blir lidande är därför naturligt.

Att alla förslagsställare behandlas på samma sätt och utan godtycke i en projekttävling garanteras i viss utsträckning av att deltagarnas identitet inte får röjas förrän juryn lämnat sitt yttrande eller meddelat sitt beslut och vidare genom att juryn inte bör delta i urvalsprocessen. (Jfr. Falk, Lag om offentlig upphandling – en kommentar, uppl.1, sid. 407 f.)

Vid en sammantagen bedömning finner kammarrätten att det förhållandet att förslagsställaren enligt tävlingshandlingarna uttryckligen fått utgå från en annan byggnadsvolym under jord (jfr ovan 1.1 i lokalprogrammet), och med beaktande av att tävlingshandlingarna i övrigt inte motsäger att även en större del av Löjan 1 har fått tas i anspråk än vad som framgår av grundkartan, fog har funnits för en rimligt informerad och normalt aktsam förslagsställare att frågå tävlingsområdet (Jfr C-19/00 punkt 42).

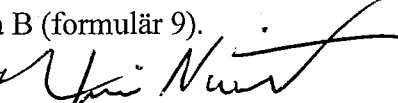
Lund & Valentin Arkitektur & Design AB har vidare anfört att alla tävlande inte haft tillgång till samma information då White Arkitekter inte deltagit i ett informations- och startmöte.

Det förhållandet att övriga tävlande, till skillnad från Whites Arkitekter, inte överskridit det på grundkartan markerade området i sina respektive förslag kan ha att göra med att dessa tävlande gjort andra arkitektoniska eller liknande överväganden. Kammarrätten bedömer att det i vart fall inte är visat att alla tävlande inte skulle ha haft tillgång till samma information om projekttävlingen. Sammanfattningsvis bedömer kammarrätten att det inte är visat att Piteå kommun brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

Annika Sandström
kammarrättslagman
ordförande

Charlotte Waas
kammarrättsråd
referent

Geir Nordqvist
t.f. kammarrättsassessor

Jeanette Sundqvist
föredragande

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ
Enhet B

DOM
2012-05-28
Meddelad i
Luleå

Mål nr
2217-11E
D2

SÖKANDE

Lund & Valentin arkitektur & design AB, 556163-9740
Box 3194
400 10 Göteborg

MOTPART

Piteå kommun
941 85 Piteå

Ombud: Advokaten John Hane och jur. kand Hampus Ek
Foyen Advokatfirma
Box 7229
103 89 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 25210

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress
Skeppsbrogatan 41

Telefon
0920-29 54 93
E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se
www.dom.se

Telefax
0920-29 54 98

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-12:00
13:00-16:00

YRKANDEN, INSTÄLLNING M.M.

Piteå kommun har genomfört en projekttävling "Parkeringshus i Piteå". Sex arkitektkontor inbjöds att lämna förslag. Den 7 oktober 2011 beslutade tävlingsjuryn, som bestod av nio medlemmar, att utse White i samarbete med Henning Larsen Architects (White) förslag "Piteå Parkerar & Ler" till vinnare och Lund & Valentin arkitektur & design AB:s förslag "p-ite-hus" till andrapristagare. Den 24 oktober 2011 beslutade kommunen att utse förslaget "Piteå Parkerar & Ler" till genomförande.

Lund & Valentin arkitektur & design AB (Bolaget)

Bolaget har ansökt om överprövning och yrkat att projekttävlingen ska rättas på så sätt att en ny utvärdering görs vid vilken förslaget "Piteå Parkerar & Ler" utesluts.

Kommunen

Kommunen har motsatt sig bifall till ansökan.

GRUNDER M.M.

Bolaget

Av tävlingsprogrammet (innehållsförteckningen punkt 2 och grundkarta punkt 4) framgår tävlingsområdets begränsning. På grundkartans avgränsning av tävlingsområdet framgår tydligt att tävlingsområdet enbart omfattar Kv. Löjan 2 (mellan Aronsgatans förlängning och Björken 4), dvs. inte Kv. Löjan 1, vilket oegentligt involveras i förslaget Piteå Parkerar & Ler och i juryns bedömning.

Enligt punkt 5.1 ska parkeringshus för 250 p-platser redovisas och kostnadsberäknas. Det vinnande förslaget innehåller enbart 196 p-platser och har alltså en betydande brist på p-platser.

Enligt punkt 6.9 ska tävlingsförslaget redovisa en måttsatt situationsplan för Kv. Löjan 2 inklusive illustration/vision av angränsande stadsrum och kvarter i skala 1:500. Såsom förslaget är lagt måste cirka 5,5 m tas i anspråk av Pitebos bostadsfastighet Björken 4, alternativt att hela den planerade förlängningen av Aronsgatan tas i anspråk. Detta är orealistiskt och förslaget borde enbart utifrån detta ha diskvalificerats från fortsatt tävlan.

Enligt punkt 6.9 ska tävlingsförslaget vidare redovisa samtliga våningsplan, mått och höjdsatta i Kv. Löjan 2 i skala 1:200. Vinnande förslag redovisar endast cirka 196 p-platser mot i tävlingsförslaget begärda 250 st. Minskningen är medvetet gjord för att inte behöva ta i anspråk än mer mark av Kv. Björken 4. Juryns beslut innebär att tävlingsprogrammets krav ändrats under upphandlingens gång. Övriga förslagsställare har inte haft dessa förutsättningar.

Till detta kommer att p-huset är trångt, oöverskådligt med alldeles för många pelare och med för smala ramper. Ramperna vid utfarten till Sundsgatan fungerar inte. Förslagets form har gått före dess funktion, vilket är ett kardinalfel.

Enligt punkt 6.9 ska tävlingsförslaget redovisa representativa fasader i skala 1:200. Vinnande förslag redovisar i strid med programmet inga fasader mot det stadsrum som är kommunens mest känsliga (se punkt 5 i tävlingsprogrammet). Förmodligen beror detta på att en stor enformig volymbyggnad på Löjan 2 mot Kv. Björken 4 och med fasader, lika ensartade på Löjan 1, är känsligt att visa för juryn.

Enligt punkt 6.9 ska tävlingsförslaget slutligen redovisa en kostnadsberäkning, uppskattad entreprenadkostnad exklusive rivningskostnad. Vinnande förslag har redovisat kostnaden till cirka 106 miljoner kr. Kostnaden är realistiskt låg.

Vid startmötet den 20 januari 2011, vilket enligt LOU ska vara gemensamt för att samtliga ska få samma information, var endast fem kontor närvarande. Det finns ingen information om hur White informerats.

Kommunen

Syftet med aktuell tävling var enligt programhandlingen ”primärt framtagande av förslag till ett parkeringshus i kvarteret Löjan. Avsikten är att det vinnande arkitektförslaget ska anlitas för fortsatt bearbetning och projektering av parkeringshuset. Målsättningen är att parkeringshuset ska förädla stadskärnan funktionellt, men även dess stadsbild.”

Det ska inledningsvis även klargöras att Kv. Löjan och fastigheterna Löjan 1 och Löjan 2 som omnämns i parternas skriftväxling inte existerar idag. Kvarter och fastigheter är istället endast en del av den plan som finns för områdets framtida utveckling.

Denna projekttävling är med sin rubriksättning och tävlingshandlingarnas innehåll uppbyggd i enlighet med de tävlingsregler för formgivningstävlingar som år 1998 utarbetades och godkändes av företrädare för arrangörer och organisationer som representerar Sveriges Arkitekter. I tävlingsreglernas 7 §, Program, anges hur ett program lämpligen ska indelas i följande avsnitt. **Inbjudan**, där arrangörens namn, tävlingens form och syfte anges, **Tävlingsuppgiften**, som ger allsidig inblick i uppgiften och gällande förutsättningar samt **Tävlings tekniska bestämmelser**, vari anges gällande programhandlingar, omfattning och utförande av tävlingshandlingar, inläm-

ningsdatum, prissumma, utställning, vidare bearbetning m.m. Vidare anges i bestämmelsen om tävlingstekniska bestämmelser att redovisningen ska ha en omfattning som är relevant med hänsyn till tävlingens syfte och uppgiftens komplexitet.

Av tävlingshandlingarnas samlade rubriksättning och dess innehåll är det uppenbart att detta följer Sveriges Arkitekters tävlingsregler.

De tävlingstekniska bestämmelserna innehåller regler för vad ett tävlingsförslag ska innehålla. Av de tävlingstekniska bestämmelserna och lokalprogrammets s. 9 framgår under punkt 6.9 närmare vad de tävlandes förslag ska innehålla. Det är dessa krav, vilka skulle kunna jämföras med anbudets form och innehåll vid traditionell upphandling, som utgjort de tävlingsregler som kommunens uppställt, de så kallade ska-kraven.

De omständigheter som bolaget bygger sin ansökan på härrör i vissa delar på missförstånd samt i andra delar på den felaktiga uppfattningen att förslagsställarnas utformning av förslag vid projekttävling precis som vid annan upphandling skulle vara bunden av tävlingshandlingarna i alla detaljer på motsvarande sätt som vid ett förfrågningsunderlags ska-krav vid öppet eller selektivt förfarande. Skälet härtill är givetvis att eftersträvansvärd kreativitet måste tillåtas för att syftet med denna typ av upphandling inte ska gå förlorat. Följaktligen finns inte några tilldelningskriterier i egentlig mening utan juryn gör en mer fri bedömning samt att de många anvisningar som lämnas i handlingarna i mångt och mycket är av vägledande karaktär. Det är tvärtemot vad bolaget synes mena en grundläggande förutsättning för en projekttävling. Detta är också anledningen till att det i 14 kap. LOU finns särskilda bestämmelser för denna typ av upphandling. Dessa särskilda bestämmelser tar bl.a. sikte på hur tävlingens jury ska utses samt vad juryn ska ha att ta ställning till m.m.

I den mån bolagets invändningar inte är hänförliga till de tävlingstekniska bestämmelserna är det i första hand kommunens inställning att dessa överhuvudtaget inte ska läggas till grund för förvaltningsrättens prövning. I den mån invändningarna faktiskt är hänförliga till de tävlingstekniska bestämmelserna är det kommunens inställning att det i vart fall saknas skäl att bifalla ansökan på grund av de angivna invändningarna eftersom någon avvikelse från nämnda bestämmelser inte har skett.

Påstådda brister i förhållande till bestämmelser som inte är tävlingstekniska bestämmelser.

Programhandlingen har i punkt 1 följande skrivning. "Syftet med arkitekttävlingen är primärt framtagande av förslag till ett parkeringshus i kvarteret Löjan." och inte i Kv. Löjan 2.

Programhandlingen har i punkt 4 följande skrivning. "Tävlingsområdets begränsningar framgår av bilagd adresskarta, innehållsförteckningen pkt. 2 och grundkarta pkt 4". Bolaget har i denna del gjort gällande att det i grundkartans avgränsning av tävlingsområdet tydligt skulle framgå att tävlingsområdet endast omfattar Löjan 2, alltså ej Löjan 1, vilket bolaget menar oegentligt involverats i "Piteå parkerar & ler" och i juryns bedömning. Detta är emellertid inte riktigt. Det är endast de delar av föreslagna parkeringshus som är redovisade inom tävlingsområdet som har bedömts. I tävlingshandlingarnas lokalprogram punkt 1.1 anges vidare följande "Undre plan behöver inte följa byggnadsstorlek ovan jord". Denna skrivning samt vad som anförts ovan innebär att skäl för bolagets invändning i denna del saknas.

Programhandlingen har i punkt 5.1 följande skrivning. "Parkeringshus för 250 p-platser skall redovisas och kostnadsberäknas. Utbyggnadsmöjlighet kan redovisas". Bolaget har gjort gällande att det vinnande förslaget enbart

skulle innehålla 196 parkeringsplatser. Kommunen menar att påståendet är direkt felaktigt då 250 parkeringsplatser har redovisats och kostnadsberäknats i vinnande förslag. Invändningen är också i övrigt ett direkt felcitat av texten i programhandlingen. Kommunen har emellertid accepterat att endast 196 platser byggs i en första etapp och menar att byggnadens arkitektoniska och stadsbyggnadsmässiga kvalitéer övertygande visar på det riktiga i ställningstagandet att reducera antalet parkeringsplatser ovan jord i Löjan 2. Skäl för invändningen saknas således även här.

I sammanhanget ska det också anges att punkt 5.2 i programhandlingen har följande skrivning. "Tävlingsförslagen kommer med rangordning att bedömas för sin helhetslösning av arkitektoniska, tekniska och stadsbildsmässiga kvaliteter; lösningar av funktion inklusive orienterbarhet, tillgänglighet, trygghet och säkerhet samt miljösmycka lösningar och kostnad dvs uppskattad entreprenadkostnad inklusive rivningskostnad av befintligt parkeringsdäck."

Jury och kommunen har arbetat efter och beslutat i enlighet med vad som förutskickades i förfrågningsunderlaget. Den påverkan det tänkta parkeringshuset kommer att få på omgivande bebyggelse har haft en stor betydelse vid bedömningen av förslagen. Kommunen är av uppfattningen att "Piteå parkerar & ler", som i sitt förslag tagit ställning för att reducera antalet parkeringsplatser ovan jord i Löjan 2 och inte heller gått under grundvattennivån (vilket är viktigt för kostnadsnivå och miljö) på ett tydligt och förtjänstfullt sätt visat vad ett reducerat antal parkeringsplatser betyder för miljön runt byggnaden och vilka utvecklingsmöjligheter det innebär för stadsmiljön. I en projekttävling med stark idékaraktär är självständiga ställningstaganden som belyser innebörden av de i programmet ställda kraven och som visar vad som kan utvinnas av olika alternativ just det som efterfrågas.

Påstådda brister i förhållande till tävlingstekniska bestämmelser

Programhandlingen har i punkt 6.9 följande skrivning. Tävlingsförslaget ska redovisa följande. Måttfatt situationsplan för Kv. Löjan 2 inklusive illustration/vision av angränsande stadsrum och kvarter i skala 1:500.

Bolaget menar att förslaget har en situationsplan som inte är måttfatt och vars utsträckning skulle överskrida fastigheten Löjan 2 som enligt grundkartan har en längd på cirka 44 meter. Det bestrids av kommunen. Kv. Löjan 2 finns inte på riktigt utan är bara ett arbetsnamn vilket nyttjats i tävlingen för att ange att parkeringshuset ska placeras i östra halvan av det kvarter som skapas när befintligt kvarter delas. Varken slutlig kvartersgräns eller fastighetsgräns har diskuterats in tävlingsprogrammet. Dessa kommer att fastslås efter det att tävlingen är avslutad i det efterföljande detaljplanarbetet. Kommunen har bedömt utsträckningen av byggnaden i förslaget som realistisk och bearbetningsbar. I lokalprogrammet och dess punkt 1.1 framgick att undre plan inte behövde följa byggnadsstorlek ovan jord. Byggnaden över jord håller sig i alla delar inom tävlingsområdet. Juryn och kommunen har gjort bedömningen att förslaget ryms inom tävlingsområdet samt att justering mot Aronsgatan är en gestaltningsfråga som utan vidare kommer att kunna bearbetas under den fortsatta projekteringen. Vinnande förslag har följt tävlingsreglerna. I andra hand görs gällande att det är fråga om en mindre avvikelser som inte medfört att juryn överträtt LOU.

Kommunen har inte agerat i strid med de unionsrättsligt grundläggande principerna såsom dessa kommer till uttryck i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU. Bolaget har därmed inte lidit och kommer inte heller att lida skada.

Programhandlingen har i punkt 6.9 följande skrivning. "Representativa fasader i skala 1:200". Bolaget har gjort gällande att förslaget i strid med tävlingsprogrammet inte redovisar några fasader mot det stadsrum som är kommunens mest känsliga. Det är kommunens inställning i denna del att kravet på "representativa fasader" innebär att fasaderna inte behöver redovisas fullt ut. Det är trots allt inte fråga om färdigprojekterade bygghandlingar som tas fram i en projekttävling. De presenterade fasaderna har en konsekvent utformning vilken enkelt kan förstås. Juryn har i sitt arbete inte haft någon anledning att förutsätta att övriga fasader inte skulle följa samma koncept. Fasaderna kan flexibelt anpassas utifrån olika situationer. Fasaduttryckets lämplighet, stadskaraktär och flexibilitet har av övriga jurymedlemmar uppfattats som väl passande i sitt sammanhang. Vid bearbetning av förslaget till färdiga bygghandlingar sker ytterligare förädling. Skäl för invändningen har sålunda även i detta avseende saknats.

Programhandlingen har i punkt 6.9 följande skrivning "kostnadsberäkning, uppskattad entreprenadkostnad exklusive rivningskostnad". Bolaget har gjort gällande att kostnaden för förslaget totalt vara orealistiskt låg. Påståendet är obestyrkt. Kostnadsmässigt placerar sig förslaget i mittfåran avseende kostnad per parkeringsplats. Då helt rättvisa kostnadsbedömningar är svåra att göra har kommunen valt att acceptera de kostnader på det sätt som redovisats. Skäl för invändningen saknas.

Deltagande vid träff i Piteå var ett erbjudande och inte något krav. Samma information har förmedlats till samtliga förslagsställare.

Kommunen betonar att inga villkor har ändrats under juryarbetets gång. Juryn och kommunen har dock tagit till sig förslagsställarnas analyser, dragit lärdom och fattat beslut till förmån för det som visat sig vara det bästa sammanvägda förslaget. I en projekttävling finns det sällan något förslag som till punkt och pricka uppfyller samtliga önskemål som finns i

ett tävlingsprogram. Som tävlingsreglerna har utvecklats i praxis ligger det också i sakens natur att de tävlande ska ha möjlighet att tolka tävlingsprogrammet och komma med egna lösningar och inte onödigt bindas upp av önskemål i den allsidiga inblicken i uppgifter. Den avslutande texten under punkt 1 i programhandlingen bekräftar detta.

Bolaget har tryckt på att vinnande förslag ”i så hög utsträckning” överträtt gränserna för tävlingsområdet. Som bolaget medger med sin formulering förekommer det inte sällan i projekttävlingar att så sker och frågan är om så skett i större utsträckning än vad som är gängse och kan accepteras. Tävlingsområdets geografiska gräns framgår av tävlingshandlingarnas grundkarta. Kommunen understryker att projekttävlingens tävlingstekniska bestämmelser i och för sig inte innehåller något förbud mot att gå utanför tävlingsområdets geografiska gräns. Som framgår av grundkartan har tävlingsområdet dragits på en yta som sträcker sig långt utanför den tilltänkta fastighetsbildningen Kv. Löjan och inkluderar Storgatan i norr, delar av det redan bebyggda Kv. Björken i öster och delar av Prästgårdsgatan i söder. Det understryks att en projekttävling avser att låta deltagarna med sin yrkeskunskap och kreativitet hitta lösningar på utformningen av stadsrummet som inkluderar kringliggande gator och torg och därmed inte bara avse byggnaden som sådan utan dess placering, förmåga att smälta in estetiskt och fungera med trafikförsörjning, strömmar av fotgängare och den närliggande stadsbilden i stort. I så måtto måste finnas betydande utrymme för att i den fortsatta projekteringen och i det fortsatta detaljplanarbetet göra förändringar i den närliggande kvarters- och stadsmiljön. Det är följaktligen irrelevant att den tilltäckta huskroppen i vinnande förslag inkräktar med ett par meter på befintlig huskropp inom Kv. Björken. Detta låter sig enkelt justeras genom en förskjutning av byggnaden västerut i den fortsatta projekteringen.

Bolaget

För att tydliggöra tävlingsuppgiften delas, i beskrivningen av tävlingsuppgiften punkt 4.1, kvarteret Löjan upp i Löjan 1 och 2. Att den juridiska fastighetsbildningen inte skett saknar betydelse. Löjan 1 och 2 är illustrerade på de kartor som redovisar tävlingsområdets begränsningar, punkt 4, och är därför en förutsättning för de tävlande.

Kommunen bryter branschpraxis genom att use ett förslag som uppenbart frångår tävlingsprogrammet. I branschpraxis finns ett stort mått av "fair play". De tävlande ska ges lika möjligheter att lösa uppgiften. Denna praxis är åsidosatt genom att kommunen premierar förslag som tilldelat sig egna förutsättningar för sin lösning.

Av punkt 5 i tävlingsprogrammet framgår att "Tävlingsuppgiften är primärt att utforma ett nytt parkeringshus i Kv. Löjan 2.

Tävlingsuppgiften ska lösas inom tävlingsområdet. Texten i lokalprogrammet om att undre plan inte behöver följa byggnadsstorleken ovan jord betyder att yttre begränsningsväggar inte behöver stå över varandra och kan inte tas som intäkt för att gå utanför tävlingsområdet under mark.

Vinnande förslag redovisar 196 parkeringsplatser inom tävlingsområdet och resterande platser utanför tävlingsområdet. Tävlingsuppgiften är att redovisa 250 p-platser inom tävlingsområdet. Hur skulle de andra förslagen sett ut om de haft möjlighet att endast redovisa 196 p-platser?

En projektävling har inte stark eller svag idékaraktär.

Bolaget medger att det förekommer att tävlingsförslag överträder gränserna för ett tävlingsområde. Bolaget har dock aldrig sett ett förslag som så full-

ständigt bortser från tävlingsområdet. Det är en sak. En annan sak är om det accepteras att förslag överträder gränserna. Branschpraxis är att sådana förslag diskvalificeras. Endast i undantagsfall kan ett sådant förslag premieras och då endast som ett inköp eller hedersomnämning utom tävlan.

I det fall Kv. Löjan 1 exploateras på ett konventionellt sätt så faller idéinnehållet i vinnande förslag. Man har tilldelat sig ett eget och utökat programinnehåll och tillåtit sig att sänka exploateringen i kvarteret Löjan 1 till hälften, förutom att man tagit hela Löjan 1:s källarplan i anspråk. För sin lösning har vinnande förslag brukat hela kvarteret Löjan. Överträdelsen av tävlingsområdet kan ingalunda begränsas till en överträdelse under mark.

Kommunen

Kommunen delar inte bolagets synpunkt att den omständigheten att juridisk fastighetsbildning ännu inte skett saknar betydelse. Denna omständighet samt förhållandet att det rör sig om en projekttävling har relevans när det kommer till att bedöma om anbud avlämnats i enlighet med de tävlingstekniska bestämmelserna.

Det är kommunens uppfattning att skrivningen "Under plan behöver ej följa byggnadsstorleken ovan jord" öppnar för ett förslag om utformas såsom det vinnande. Skrivningen innebär i vart fall att det vinnande förslaget inte har kunnat förkastas då detsamma tagit fasta på denna skrivning och funnit en kreativ lösning.

Efter att förvaltningsrätten inhämtat sakkunnigutlåtande, se nedan, har förvaltningsrätten inhämtat yttranden varvid parterna vidhållit vad de tidigare anfört.

SAKKUNNIGUTLÅTANDE

På båda parternas begäran har förvaltningsrätten inhämtat sakkunnigutlåtande av Sveriges Arkitekters tävlingssekreterare Cleas Larsson. Förvaltningsrätten har efterfrågat vilka krav i de aktuella tävlingshandlingarna som han bedömer utgör ska-krav och vilka som ligger inom det utrymme för bedömning som tillkommer tävlingsjuryn.

Cleas Larsson har i yttrande angett följande. Tävlingsprocessen regleras dels av bestämmelser i LOU dels av branschgemensamt överenskomna tävlingsregler inom arkitekternas, ingenjörernas och konstnärernas verksamhetsfält. Tävlingsreglerna är utarbetade och godkända år 1998 av arrangörer och organisationer som representerar det tävlande.

I en projekttävling ska tävlingsprogrammet som helhet ligga till grund för de tävlandes uppgift och ange förutsättningar för både tävlande och jury. Ett tävlingsprogram ska beskriva dels ett övergripande syfte och tävlingsuppgift, dels en specificerad beskrivning av vilket material som ska lämnas in. Juryn ska göra en sammantagen helhetsbedömning utifrån programmets intentioner och de kriterier för bedömning som angetts. Det är viktigt att framhålla att det just är en sammantagen bedömning som ska leda fram till juryns beslut.

De krav som ställts för det inlämnade materialet ("tävlingsförslag ska redovisa följande") är till för att erhålla likvärdiga och jämförbara förslag. Juryn ska endast utesluta förslag som "saknar betydande delar av begärd redovisning" (tävlingsregler 10 §). Det viktigaste är att förslagen är bedömningsbara och med varandra jämförbara. Praxis är att endast förslag som inte inlämnats i tid eller som brutit mot kravet på anonymitet ska undantas från bedömning. Juryn har därmed ett ansvar och en frihet att bedöma förslagen korrekt gentemot de kriterier som beskrivs i programmet.

Det är inte perfektion i detaljer som ska avgöra utan förslagets hela idéinnehåll och kvalitéer. Detaljutformningar kan utvecklas vidare i fortsatt projektering efter tävling.

I aktuellt fall med ett parkeringshus i Piteå framgår det av programmet att man uppmanar till ett sökande efter koncept som går utöver det som beskrivs i texten samt att man har en öppenhet mot förslag som förkovrar projektets utförande.

Det vinnande förslaget beskrivs av juryn i dess utlåtande som ett förslag med ett övergripande gestaltungsgrepp och med en fördjupad analys har kvalitéer och potential som ligger långt över förväntningarna angivna i tävlingsprogrammet. Förslaget är dessutom utvecklingsbart inom ramen för sitt koncept.

Piteå kommun har enligt hans bedömning följt de partsöverenskomna tävlingsregler som gäller för projekttävlingar och agerat i enlighet med LOU. Olyckligt i sammanhanget är att man i tävlingsprogrammet varit otydlig om förutsättningarna för bedömning på ett sätt som är öppet för tolkning av innehållet. Juryns sammantagna bedömning svarar mot det syfte och den övergripande målbild som beskrivits i programmet. Eftersom det är förslaget helhet som ska prövas så anser han att man inte kunnat utesluta något förslag förutom om något inte inlämnats i tid eller på något sätt brutit mot kravet på anonymitet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser för projekttävlingar på tjänsteområdet finns i 14 kap. LOU. Därutöver gäller naturligtvis de grundläggande principerna för offentlig upphandling såsom de kommit till uttryck i 1 kap. 9 § LOU. I 14 kap. 8 §

LOU anges att tävlingsbidragen ska vara anonyma för juryn samt att endast de kriterier som angetts i annonsen om projekttävling får beaktas.

Frågan i målet är om juryn rätteligen skulle ha uteslutit Whites förslag, Piteå Parkerar & Ler, på grund av att det på olika sätt frångår obligatoriska krav i tävlingshandlingarna.

I aktuellt program punkt 6.16 anges att utgångspunkt för programmet har varit "Regler för svenska tävlingar inom arkitekternas, ingenjörernas och konstnärernas verksamhetsfält 1998". Dessa regler synes vara allmänt kända i branschen.

I aktuella regler anges att programmet lämpligen indelas i tre huvudavsnitt, inbjudan (där arrangörens namn, tävlingens form och syfte anges), tävlingsuppgiften (som ger en allsidig inblick i uppgiften och gällande förutsättningar) och tävlingstekniska bestämmelser (vari anges gällande programhandlingar, omfattning och utförande av tävlingshandlingar, inlämningsdatum, prissumma, utställning, vidare bearbetning m.m.). Det anges vidare att redovisningen ska ha en omfattning som är relevant med hänsyn till tävlingens syfte och uppgiftens komplexitet. I programhandlingen har kommunen använt de benämningar som förespråkas i reglerna.

Vad gäller tävlingsuppgiften så anges som sagt att den ska ge en "allsidig inblick i uppgiften och gällande förutsättningar". Förvaltningsrätten uppfattar inte att det är tänkt att det i detta avsnitt i programmet ska redovisas vilka krav som måste vara uppfyllda för att förslaget ska få bedömas av juryn.

Mycket talar således för att det endast är de tävlingstekniska bestämmelserna som är tänkta att utgöra ska-krav. När man tittar på de tävlingstekniska bestämmelserna och tävlingshandlingarnas innehåll i övrigt i aktuellt

fall är dock förvaltningsrättens samlade intryck att de är väldigt otydliga/tvetydiga med vad som gäller i nu aktuellt hänseende. Ordet "ska" används t.ex. i olika sammanhang och, tydligen, med olika betydelse utan att det framgår vad som faktiskt avses. Att det förekommer otydligheter synes även vara den sakkunniges uppfattning.

Förvaltningsrätten anser att man som tävlande borde kunna förvänta sig att det som ska redovisas i tävlingsförslaget enligt de tävlingstekniska bestämmelserna återspeglar det som beskrivs i tävlingshandlingarna i övrigt. Så är enligt förvaltningsrättens mening inte fallet i detta mål.

Exempelvis beskrivs under rubriken "Målformulering" kvartersindelning samt planerad inriktning avseende Kv. Löjan 1 (bostäder) och Kv. Löjan 2 (parkeringshus). Om detta läses tillsammans med det som framgår under rubriken "Inbjudan/syfte", dvs. att syftet med arkitekttävlingen "primärt" är framtagande av förslag till ett parkeringshus i "kvarteret Löjan" samt att sökandet efter ett vinnande koncept/alternativ gärna får ske efter "målformulering utöver vad som här presenteras", får man lätt intrycket att tävlingsförslaget kan gå utöver det som kommunen angett som planerad inriktning för Kv. Löjan 1 och 2.

Vidare anges under rubriken "Tävlingsuppgiften" att denna "primärt" är att utforma ett nytt parkeringshus i Kv. Löjan 2" men att det inte ingår att lösa alla detaljer utan att det är "idéerna och huvudlösningen som ska prövas".

Trots detta är det endast Kv. Löjan 2, såsom det markerats i grundkartan, som utgör tävlingsområdet och som tas upp i de tävlingstekniska bestämmelserna.

Det anges också under rubriken "Ekonomiska förutsättningar" att parkeringshus för 250 p-platser ska redovisas och kostnadsberäknas. Samtidigt ges en möjlighet att även presentera en alternativ omfattning.

Därtill kommer att juryn enligt de tävlingsregler som tävlingsprogrammet hänvisar till endast ska utsluta de förslag som inte är inlämnade inom fastställd tid, inte uppfyller programmets krav på anonymitet eller "saknar betydande delar av begärd redovisning". Med begärd redovisning förstår förvaltningsrätten den redovisning som ska ske enligt de tävlingstekniska bestämmelserna – i aktuell programhandling angivna under punkt 6, och då kanske främst punkt 6.9 – men det finns ju även krav på redovisning på andra ställen i programmet t.ex. punkt 5.1. Det är därför svårt att veta vad som egentligen menas.

I detta sammanhang kan även nämnas att det i tävlingsreglerna anges att "redovisningen ska ha en omfattning som är relevant med hänsyn till tävlingens syfte och uppgiftens komplexitet". Som redan nämnts ovan framgår det av punkt 1 i programmet att syftet med arkitekttävlingen "primärt" är framtagande av förslag till ett parkeringshus i "kvarteret Löjan" men att sökandet efter ett vinnande koncept/alternativ gärna får ske efter målformulering "utöver" vad som presenteras i programmet.

Mot denna bakgrund blir förvaltningsrättens sammantagna bedömning att det är så otydligt/tvetydigt vad som utgör obligatoriska krav i aktuellt fall att White haft fog för att uppfatta dem på ett sådant sätt att det fanns möjlighet att i viss mån gå utöver kvartersgränserna, laborera med antalet p-platser m.m. samt utelämna vissa delar av begärd redovisning utan risk för diskvalificering. Följaktligen har juryn inte heller haft möjlighet eller rätt att diskvalificera Whites tävlingsförslag på grund av avvikelser i dessa delar.

Vad bolaget anfört angående tävlingsområdet med omgivningar, ekonomiska förutsättning och tävlingsförslagets innehåll utgör därmed inte skäl för ingripande enligt 16 kap. LOU. Vidare har inte visats att kostnadsberäkningen inte kan godtas, att det förhållandet att inte alla tävlande var närvarande vid startmötet eller att p-husets form gått före dess funktion m.m. medför skäl för ingripande enligt LOU.

Mot denna bakgrund, och då bolaget inte har gjort gällande annat än att Whites förslag Piteå Parkerar & Ler rätteligen borde ha förkastats, finner förvaltningsrätten att dess ansökan om överprövning ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C)

Eva Beselin

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska undertecknas av klaganden eller dennes ombud och inges i original samt innehålla;

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen härför
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.